

עין משפט
נר מצוה

כב:

דנפישא בִּלְיִישָׁה. פירש רש"י וז"ה מתירין משום דאמר ר"ש בן אלעזר ‏ס ממלאה אשה תנור פת וכו' ולא נהירא חדא דלס בן ה"ל לאתויי הא דר' שמעון בן אלעזר כיון דפלוגמייהו זהכי ועוד דלא דמי כלל לפתין גריצין ולמאי איימניהו הכא לכן נראה לי דפת מרובה ‏ע דקאמר היינו פתים גדולים ביותר ועושה לזורך חול הואיל ואין זו טורח כל כך והכי משמע בירושלמי מתוך שאתה מיגעו ממנע ואין עושה אלא כדי לרכז דפת קטן יש זו טורח יותר בעריסת כל אחד ואחד וצין גריצין וצין רקיקין היינו כדי לרכז בלצד וגם הן שזין עצצין אלא דגריצין היינו גדולות ורקיקין קטנות והא דקאמר בסמוך משום דקא טרח טרחא דלא לריך הכי קאמר מתוך שעושה ככרות גדולות אתי למעבד יותר מזורך י"ט: [ועי' מוספות פסחים לו. ד"ה וז"ה]:

על

מחבת יאמרו בתנור של חרס אמר רב ירמיה בר אבא שאלית את רבי ביחוד ומנו רב מאי פת עבה פת מרובה איכא דאמרי אמר רב ירמיה בר אבא אמר רב שאלית את רבי ביחוד ומנו רבינו הקדוש מאי פת עבה פת מרובה ואמאי קרו ליה פת עבה משום דנפישא בלישה אי נמי באתריה דהאי תנא פת מרובה פת עבה קרו ליה מכדי משום דקטרח טרחא דלא צריך הוא מאי אריא פסח אפי' בשאר ימים טובים נמי אין הכי נמי ותנא ביו"ט דפסח קאי תניא נמי הכי ב"ש אומרים אין אופין פת ‏ע מרובה ביום טוב וב"ה מתירין: **בַּתְנִי'** ‏עאף הוא אמר שלשה דברים להקל מכבדין בית המשות ומניחין את המוגמר ביו"ט ועושיין גדי מקולם בלילי פסחים יִוַּחכְמִים אוסרין: **גַּב'** אמר רב אסי מחלוקת לגמר אבל להריח דברי הכל מותר מיתיבי אין מכבדין בית המשות ביום טוב ‏ע ושל בית רבן גמליאל מכבדין אמר רבי אליעזר בר צדוק פעמים הרבה נכנסתי אחר אבא לבית רבן גמליאל ולא היו מכבדין בית המשות ביום טוב אלא מכבדין אותן מערב יום טוב ופורסין עליהם סדינין למחר כשאורחים נכנסין מסלקין את הסדינין ונמצא הבית מתכבד מאליו אמרו לו אם בן אף בשבת מותר לעשות בן ואין מניחין את המוגמר ביו"ט ושל בית רבן גמליאל מניחין אמר רבי אליעזר בר צדוק פעמים הרבה נכנסתי אחר אבא לבית רבן גמליאל ולא היו מניחין את המוגמר ביום טוב אלא מביאין ערססקאות של ברזל ומעשנין אותן מערב יום טוב ופוקקין נקביהן מערב יום טוב למחר כשאורחים נכנסין פותחין את נקביהן ונמצא הבית מתגמר מאליו אמרו לו א"כ אף בשבת מותר לעשות בן אלא אי אתמר הכי אתמר אמר רב אסי יִמְחִלוּקַת להריח אבל לגמר אסור איבעיאי להו מהו לעשן רב ירמיה בר אבא אמר רב אסור ושמואל אמר דמותר רב הונא אמר אסור מפני שמכבה אמר ליה רב נחמן וגימא מר מפני שמבעיר א"ל תחלתו מכבה וסופו מבעיר א"ר יהודה על גבי גחלת אסור על

למפונקים או למי שריחו רע. ובגדי מקולם מפני שדומה לקדשים ויאמרו מותר להקדיש ולאכול קדשים בחוץ: **גַּב'** מחלוקה לגמר. כשאסרו חכמים לא אסרו אלא כשמניחו כדי לגמר זו כלים שנותן המחמה עם הלצונה והגחלים תחת הבגדים להכניס בהן ריח דלא להנחת הגוף הוא אלא להכשיר כלים אצל מניח לצונה על גבי גחלים להריח ריח מותר שהנחת הגוף הוא ולאוכל נפש דמי. והשתא למאי דקאמר רב אסי לא היו טעמא דרבנן משום דבר השוה לכל נפש כדפרישית לעיל אלא משום דלקשוט כלים הוא מכיין ולקמן הדר ביה מחמת קושיא: **כשאורחים נכנסין**. שהן קרויין לסעודה הנשיא לכבוד יום טוב: **ערססקיאות**. אֶנְצִינְצִיר"ש והס נצוצים ומנוקצים: **ופוקקין נקבים**. לשמור העשן והריח שלא יא': **אס כן**. לא היו חביציו חלוקין עליו דאף בשבת מותר לעשות בן אלא ודאי ביום טוב היו מניחים לפיכך נחלקו עליו. מכל מקום גמרינן מינה דלאו לגמר הוא אלא להריח ולכבוד האורחין ואפלוג רבנן עליה למיסר להניחו ביום טוב אליצא דתנא קמא ולר"א צר לדוק אפי' רבן גמליאל לא התיר ולא את אמרת דברי הכל מותר: **מחלוקה להריח**. התם הוא דשרי רבן גמליאל להניח ביום טוב כדי להריח כתנא קמא דרבי אליעזר צר לדוק ורבנן אסרי דצעינן דבר השוה לכל נפש: **מהו לעשן**. פירות צענן צשמים לקלוט טעם הצושס: **אסור**. דתפנוק יתירא הוא ואין שוה לכל נפש אלא לאיסטנים ובהאי עשן איכא אז מלאכה כדמפרש רב הונא טעמיה דרב מפני שהוא מכבה הגחלים כשנותן אבקת הצשמים עליהן: **ושמואל אמר מותר**. דאוכל נפש הוא וראוי אף לעניים אלא שאינו מניו להם ודמי לנוזמן לו כזי צי"ט כדאמרין בכתובות (סז): **מפני שמכבה**. כדפרישית. אינו' שוה לכל נפש לפיכך אסור לעשות אז מלאכה בשצילה: **ונימא מר מפני שמצטיר**. הצשמים שגם זה אז מלאכה: **אמר ליה תחילתו מכבה וסופו מצטיר**. ותריייהו הוו ביה ואנא קמא קמא נקטי: **על גבי גחלת אסור**. דאיכא מכבה ומצטיר: על

יום טוב פרק שני ביצה

מה שאין בן ציצה. דקדושה אחת הן ולא הקלו צי"ט שני של ראש השנה אלא לענין מת בלבד: **צפסח**. קא סלקא דעתך שאינו יכול לשמרה מהחמץ: **וכמה פס עבה**. שהתירו צית הלל: **שכן מלינו** כדאמרין בכל המנחות בזהו מלה (מנחות דף נו.) ועציו טפח כשמו לחם הפנים' יש לו פנים ואין פנים פחותין מטפסח': **צוריון**. של צית גרמו שהיו אומנים וורחים דדברט': **פס עמלה**. צריי"א בלע"ז שהיה טעון ג' מאות שיפה שפשוף צידו וחמש מאות צעיטה צאגרוף שף אחת צועט שמים שף שמים צועט שלש צמנחות (דף עז.ו): **עליס יצנים**. מט"ו בלז היו פוסקין מלכרות עזיס למערכה במסכת תענית (דף לא.) ומעצי לשכת העזיס היו אופין ומצשלים כל צרכי מקדש: **בסנור חס**. שמסיקין אותו בכל יום הן למנחות הן לליל: **מספס**. צמס' וזכמן (דף עה:) אמרי' תנור של מקדש של מחבת היה משום שמי הלחם ולחם הפנים שאפיינתו וקדושתן בתנור הוה ליה כלי שרת וכלי שרת דחרס לא עבדינן: **ציחוד**. ציני לצינו: **ואיכא דאמרי**. רב גופיה אמר שאלית את רבי ציחוד: **ומנו**. רבו דרב רבינו הקדוש. לשון אחר ציחוד צנורו כדתנן בשקלים (פ"א מ"ב) וידעו ציחוד שסס ארון נגנו: **פס מרובה**. ולאו משום חמוץ הוא אלא משום דטרח טרחא יתירא למחר וליום אחר: **וז"ה מסיקין**. כדאמרין' שהפת נאפה יפה כשהתנור מלא: **ס תניא נמי הכי**. דבשאר יום טוב נמי מחלקו: **בַּתְנִי' מכבדין צית המטות**. צית המסיצה שאוכלין שס שהיו מסובין ואוכלין על גבי המטות: **מוגמר**. לצונה על גבי גחלים: **מקולס**. כרעיו' וצני מעוין תלויין חוזה לו בלדו כשזולהו והיו עושין זכר למקדש כשכחו זו על כרעיו ועל קרבו'.

הגהות הב"ח (ה) נמי דמאי דעתך:

גליון הש"ס רש"י ד"ה מקולס. ובני פסיו חוצה לו. עיין ברש"י פסחים נג ע"א ד"ה מקולס ודע עד ע"א ד"ה מקולס:

לעני רש"י בריי"א [בבירד"א]. (לחם) הבוט (בלוש היטב). אנצניציר"ש [אנצניצשיר"ש]. מחתות (לשריפת סטורח).

מוסף רש"י מה שאין בן בביצה. לענין ציפה לא הקילו ביו"ט שני דראש השנה להשוות לשל גליות, דלעיל ר"ה שזולה בזה אסורה בזה דלעיל ר"ה חמיר יו"ט שני דלילה וזולה בזה אסורה בזה (שבת קעט.). אף בביצה. שזולה בזה מותרת בזה (לעיל א.). דמאי דעתך. לאסרה בשני לרחוקים עורא ואילך לא מבערי ליה לאילול. מחקקס הראשונה למטת מים שני ולעשות שני ימים. כגון שלא באו עד יום שלשים ואחד (שם). מצינו בלחם הפנים. ואפי"פ שחקטו, לא אירע שבזא עדים מן המנחה ולמעלה חוץ מאותה הפעם ועדיין לא נתקנה. האי דנקט מימות עורא, משום דימיו עבדוהו דכתיב בעורא (מנחות ט) וזיוס השני, ובלאש השנה משמעי (לעיל א.). וכמה פת עבה בוי' טפח. ואפילו הכי שרי בית הלל, אבל טפי מטפח לא (פסחים א7.) שכן מצינו בלחם הפנים. שהוא אסור לנא חמץ כדאמרין במנחות (מ.) כל המנחה אשר מקריבו וגו' לרבות לחם הפנים לחמוץ לאזהרה שלא יתמילג, ואפילו הכי עובי דפטותיו טפח, דהיינו לחם שהיו לו פנים ואין פנים פחותין מטפח (פסחים שם). אם אמרו. והמיו עובי טפח, בוריוזין. הכנים שבקליאין בשמורו שלא יתמק, יתירו לכל ארס שאין וריזין (שם).

בפת עמלה. שאינה מתהרת להחמץ, שעמילתה מעכבתה, עמלה ציירי"א, דתנן (מנחות עו.) כל המנחות טעונין שלש מאות שיפה וחמש מאות צעיטה (פסחים שם). **בעצים יבשים**. שהיו מציאים אותן מימות התמה כדאמרין בתענית (לא.) מחמשה ימים ואין פנים פחותין מטפח (פסחים שם). **אם אמרו**. והמיו עובי טפח, בוריוזין. הכנים שבקליאין בשמורו שלא יתמק, יתירו לכל ארס שאין וריזין (שם).

בפת עמלה. שהינה מתהרת להחמץ, שעמילתה מעכבתה, עמלה ציירי"א, דתנן (מנחות עו.) כל המנחות טעונין שלש מאות שיפה וחמש מאות צעיטה (פסחים שם). **בעצים יבשים**. שהיו מציאים אותן מימות התמה כדאמרין בתענית (לא.) מחמשה ימים ואין פנים פחותין מטפח (פסחים שם). **אם אמרו**. והמיו עובי טפח, בוריוזין. הכנים שבקליאין בשמורו שלא יתמק, יתירו לכל ארס שאין וריזין (שם).

מסורת הש"ס

(א) לעיל ו. ע"ש ר"ה יט: ע"ש לב. ע"ש, ט פסחים לו., (א) [שם]. (ד) [בפסחים א'] עבה, (ס) [עדות פ"ג מיי"א], (ו) [מוספתא פ"ב], (ז) [שמות לה.], (ח) [סוכה ה.], (ט) [וימא' לת.], (י) [לעיל ת.], (כ) [ד"ה מנא לפני ד"ה וז"ה], (ט) [שמות יב], (ח) [שמות יב], (ז) [ואינו. רש"ש, (ס) [לעיל ת.], (ע) דפת מרובה דקאמר לאו ביותר מכדי לרכז קאמר אלא היינו פסחים. כנ"ל רש"ג.

הגהות הב"ח (ה) נמי דמאי דעתך:

גליון הש"ס רש"י ד"ה מקולס. ובני פסיו חוצה לו. עיין ברש"י פסחים נג ע"א ד"ה מקולס ודע עד ע"א ד"ה מקולס:

לעני רש"י בריי"א [בבירד"א]. (לחם) הבוט (בלוש היטב). אנצניציר"ש [אנצניצשיר"ש]. מחתות (לשריפת סטורח).

מוסף רש"י מה שאין בן בביצה. לענין ציפה לא הקילו ביו"ט שני דראש השנה להשוות לשל גליות, דלעיל ר"ה שזולה בזה אסורה בזה דלעיל ר"ה חמיר יו"ט שני דלילה וזולה בזה אסורה בזה (שבת קעט.). אף בביצה. שזולה בזה מותרת בזה (לעיל א.). דמאי דעתך. לאסרה בשני לרחוקים עורא ואילך לא מבערי ליה לאילול. מחקקס הראשונה למטת מים שני ולעשות שני ימים. כגון שלא באו עד יום שלשים ואחד (שם). מצינו בלחם הפנים. ואפי"פ שחקטו, לא אירע שבזא עדים מן המנחה ולמעלה חוץ מאותה הפעם ועדיין לא נתקנה. האי דנקט מימות עורא, משום דימיו עבדוהו דכתיב בעורא (מנחות ט) וזיוס השני, ובלאש השנה משמעי (לעיל א.). וכמה פת עבה בוי' טפח. ואפילו הכי שרי בית הלל, אבל טפי מטפח לא (פסחים א7.) שכן מצינו בלחם הפנים. שהוא אסור לנא חמץ כדאמרין במנחות (מ.) כל המנחה אשר מקריבו וגו' לרבות לחם הפנים לחמוץ לאזהרה שלא יתמילג, ואפילו הכי עובי דפטותיו טפח, דהיינו לחם שהיו לו פנים ואין פנים פחותין מטפח (פסחים שם). אם אמרו. והמיו עובי טפח, בוריוזין. הכנים שבקליאין בשמורו שלא יתמק, יתירו לכל ארס שאין וריזין (שם).

מה שאין בן בביצה. לענין ציפה לא הקילו ביו"ט שני דראש השנה להשוות לשל גליות, דלעיל ר"ה שזולה בזה אסורה בזה דלעיל ר"ה חמיר יו"ט שני דלילה וזולה בזה אסורה בזה (שבת קעט.). אף בביצה. שזולה בזה מותרת בזה (לעיל א.). דמאי דעתך. לאסרה בשני לרחוקים עורא ואילך לא מבערי ליה לאילול. מחקקס הראשונה למטת מים שני ולעשות שני ימים. כגון שלא באו עד יום שלשים ואחד (שם).

מצינו בלחם הפנים. ואפי"פ שחקטו, לא אירע שבזא עדים מן המנחה ולמעלה חוץ מאותה הפעם ועדיין לא נתקנה. האי דנקט מימות עורא, משום דימיו עבדוהו דכתיב בעורא (מנחות ט) וזיוס השני, ובלאש השנה משמעי (לעיל א.). וכמה פת עבה בוי' טפח. ואפילו הכי שרי בית הלל, אבל טפי מטפח לא (פסחים א7.) שכן מצינו בלחם הפנים. שהוא אסור לנא חמץ כדאמרין במנחות (מ.) כל המנחה אשר מקריבו וגו' לרבות לחם הפנים לחמוץ לאזהרה שלא יתמילג, ואפילו הכי עובי דפטותיו טפח, דהיינו לחם שהיו לו פנים ואין פנים פחותין מטפח (פסחים שם). אם אמרו. והמיו עובי טפח, בוריוזין. הכנים שבקליאין בשמורו שלא יתמק, יתירו לכל ארס שאין וריזין (שם).

בפת עמלה. שאינה מתהרת להחמץ, שעמילתה מעכבתה, עמלה ציירי"א, דתנן (מנחות עו.) כל המנחות טעונין שלש מאות שיפה וחמש מאות צעיטה (פסחים שם). **בעצים יבשים**. שהיו מציאים אותן מימות התמה כדאמרין בתענית (לא.) מחמשה ימים ואין פנים פחותין מטפח (פסחים שם). **אם אמרו**. והמיו עובי טפח, בוריוזין. הכנים שבקליאין בשמורו שלא יתמק, יתירו לכל ארס שאין וריזין (שם).

בפת עמלה. שהינה מתהרת להחמץ, שעמילתה מעכבתה, עמלה ציירי"א, דתנן (מנחות עו.) כל המנחות טעונין שלש מאות שיפה וחמש מאות צעיטה (פסחים שם). **בעצים יבשים**. שהיו מציאים אותן מימות התמה כדאמרין בתענית (לא.) מחמשה ימים ואין פנים פחותין מטפח (פסחים שם). **אם אמרו**. והמיו עובי טפח, בוריוזין. הכנים שבקליאין בשמורו שלא יתמק, יתירו לכל ארס שאין וריזין (שם).

בפת עמלה. שהינה מתהרת להחמץ, שעמילתה מעכבתה, עמלה ציירי"א, דתנן (מנחות עו.) כל המנחות טעונין שלש מאות שיפה וחמש מאות צעיטה (פסחים שם). **בעצים יבשים**. שהיו מציאים אותן מימות התמה כדאמרין בתענית (לא.) מחמשה ימים ואין פנים פחותין מטפח (פסחים שם). **אם אמרו**. והמיו עובי טפח, בוריוזין. הכנים שבקליאין בשמורו שלא יתמק, יתירו לכל ארס שאין וריזין (שם).